Een belangrijke afdeling voor het land Aruba

Biblioteca Nacional, een multifunctionele dienst

Alice van Romondt

MET HET INGAAN van de status aparte is de Dienst Nationale Bibliotheek van het ministerie van Welzijnszaken een belangrijke afdeling voor het land Aruba geworden. Deze nationale bibliotheek is in de plaats van de oude Openbare Leeszaal en Bibliotheek gekomen; de Biblioteca Publico Aruba werd Biblioteca Nacional. "Wat houdt deze verandering eigenlijk in?" vroeg ik aan directrice Alica van Romondt.

UITLEEN

Voor het publiek zal er op het eerste oog niet zo veel verschil zijn, omdat de gewone tot nu toe verrichte diensten gewoon doorgaan. We blijven natuurlijk boeken uitlenen, we zullen ook met allerlei activiteiten doorgaan, de bibliobussen zullen blijven rijden, de school- mediatheek blijft gewoon doordraaien en ook bij de filialen als op enkele scholen, het hospitaal en het Huis van Bewaring en zo gaat het werk natuurlijk normaal door. Dat maakt dus geen enkel verschil uit, maar we krijgen er nu enkele taken bij. Dat is het nieuwe, waardoor we nog meer service kunnen bieden.

WETTELIJKE DEPOT

Daarmee bedoelen we om het een beetje officieel te zeggen, een opslagplaats voor de creaties van de Arubaanse geest, waarbij alles op een centrale plek verzameld wordt wat er is uitgegeven óp Aruba en óver Aruba. Dat is de directe taak van een nationale bibliotheek. Elk boek, elk rapport, alle video's en films, muziekstukken of wat er ook wordt geproduceerd, daarvan gaat automatisch één exemplaar naar het wettelijk depot, dat niet toegankelijk is voor het publiek. Het is zuiver een opslagplaats.

Maar tegelijkertijd verplicht je jezelf als nationale bibliotheek om een nationale bibliografie te maken, zoals dat in Nederland bijvoorbeeld met de cumulutatieve catologus — de "Brinkman" — het geval is. Wij zullen nu hetzelfde moeten doen. Alles moet bekend en op een centrale plaats aanwezig zijn.

ANTILLIANA

De "Antilliana" gaat we nu verder uitbouwen tot een research centrum. We nemen daar rapporten, overheids- publicaties, jaarverslagen en al die documenten in op. Die afdeling wordt wel voor publiek toegankelijk, maar we lenen niet uit. Je weet via het wettelijk depot en de bibliografie precies wat er is en met toestemming van de auteur kan dan een researcher toegang krijgen ter bestudering van wat in de Antilliana is verzameld. Een nationale bibliotheek heeft ook zijn voordelen naar buiten toe. Als nationale bibliotheek komt je automatisch gratis op de «mailig list» van de Verenigde Naties en al hun publicaties krijg je ook gratis toegestuurd. Bovendien kun je een soort wettelijke depot worden voor de regio- uitgaven van de Verenigde Naties. Die krijg je dan gratis, als je alles opneemt en volgens hun regels in de bibliografie verwerkt. De Universiteit van Suriname heeft dat bijvoorbeeld ook.

Een ander voordeel van een nationale bibliotheek is dat alles op één centraal punt is opgeborgen en beschikbaar, en dat ook bij spreiding van onderdelen over verschillende plaatsen en instanties — de afdelingen van de bibliotheek bijvoorbeeld — overal hetzelfde uniforme coderings- systeem gebruikt is. Ook voorkom je doublures in de aanschaf van kostbare uitgaven, wat belangrijk is voor een klein land. Handboeken en dergelijke zal iedereen nodig hebben, maar specialismen kunnen beter centraal. We willen vooral versnippering voorkomen; dat heeft financiële voordelen.

In de Antilliana — de Antilliaanse kamer, die een aparte afdeling is — hebben we nu een Arubaans archief, verder hebben we werken over de Nederlandse Antillen (van de Vijf) en over de rest van het Caribisch gebied. De naam Antilliana hebben we gekozen om verwarring met de naamgeving op Curaçao, waar een Caribiana is, te voorkomen; Antilliana betekent dus alle eilanden, de grote en de kleine Antillen van het hele Caribische gebied.

We streven ernaar om alles van dit gebied aan te schaffen; in elk geval van Aruba en de Nederlandse Antillen — ons streven is om tot 100% te komen. Veel studies gaan over Antilliaanse eilanden in het algemeen, waarvan dan een onderdeeltje over Aruba; dat nemen we ook bij de Arubiana. Maar als je geen geld hebt en je moet gaan schiften, dan leg je natuurlijk allereerst de nadruk op de Arubiana. Gelukkig kunnen we nu wel weer aanschaffen, hoeveel dat weten we nu nog niet precies.

We zijn bezig om tot een regeling te komen omdat op het ogenblik elke aanschaf via het ambtelijk apparaat moet. Ik vraag me af of dat soort beslissingen wel door een ambtenaar gedaan kán en mág worden. We pluizen niet vóór niets catalogi, aanwinst- lijsten en recensies uit om te beslissen wat we willen en moeten aanschaffen. Wij selecteren wat we nodig hebben, wij kennen de behoefte van onze lezers. Die verantwoordelijkheid ligt binnen de bibliotheek, niet op ambtelijk niveau, waar men misschien zonder kennis gaat schrappen.

We hebben een chronisch tekort aan vakmensen om de nieuwe werkzaamheden uit te voeren. Nu doen we zelf een beroep op een aantal vrijwilligers- deskundigen om te helpen adviseren bij specifieke aanschaf- gebieden.

CONTRIBUTIE

Nu de contributie weer teruggebracht is van de door de vorige regering ingevoerde 25 gulden naar de oorspronkelijke vijf gulden voor volwassenen, is de bibliotheek plotseling weer veel meer in trek. De mensen komen nu niet meer alleen boeken terugbrengen, maar ze nemen weer een lezerskaart.

We hebben nu pas gemerkt dat veel mensen om principiële redenen die 25 gulden niet betaald hebben — die stonden de eerste dag al in de rij om zich weer in te schrijven. Het gaat nu weer goed; we zijn weer ongeveer op het oude peil sinds 1982. Vrijdagmiddag heerst er weer de oude bedrijvigheid; een verademing, ook voor de medewerkers.

Iemand die al 25 gulden betaald heeft, krijgt nu een kaart voor vijf jaar. Administratief was het nauwelijks mogelijk om geld uit de eilandskas te halen om te restitueren..

MULTIFUNCTIONEEL

We hebben een goede samenwerking met andere culturele instanties als het Instituto di Cultura, de laatste tijd ook weer met het CCA en vooral ook met de directie Onderwijs. Het Debrot- symposium in februari heeft heel duidelijk laten zien hoe IDILA, CCA, UNA en de bibliotheek kunnen samenwerken.

We willen dit goede begin voortzetten met een activiteitenmaand in maart t.g.v. de status aparte, in april een symposium over Engelstalige Caribische literatuur, in juni over het Spaanse segment daarvan, en in september vieren we het eerste lustrum van onze literair- culturele activiteiten- maand, die voor het eerst gehouden werd in september 1982 met de opening van de nieuwe bibliotheek. In september zal de Papiaments- talige literatuur centraal staan.

Het microfiches project moeten we uitbouwen de komende jaren. We zijn nu geabonneerd op ongeveer 450 tijdschriften, die met behulp van de "reader" geraadpleegd kunnen worden; jammer genoeg werkt de "printer" nog steeds niet. We willen dit project uitbreiden naar het Engelstalige deel toe; nu zijn het nog vooral Nederlands- talige tijdschriften die we op microfiches hebben. We hebben nu contact met de Virgin Islands, waar een micro- ficherings- centrum gevestigd is — daar zouden we waarschijnlijk veel Antilliana vandaan kunnen halen. En dan is er natuurlijk de Library of Congress in de Verenigde Staten. Via de Caribische bibliotheek- organisatie Acuril heb ik als bestuurslid heel veel internationale contacten in de regio.

KUNSTUITLEEN

We hebben op het ogenblik een werkgroep die bezig is te bestuderen of het mogelijk is om via de bibliotheek tot een vorm van kunstuitleen te komen, waarbij schilderijen en andere kunstwerken tijdelijk worden afgestaan tegen vergoeding, aan particulieren en misschien ook instanties. Dat zou voor twee kanten een stimulans betekenen: voor de kunstenaar die zijn werk nu veel meer openbaar kan maken omdat het niet steeds meer bij hem thuis staat, en voor particulieren die veel intensiever kunnen kennismaken met de eigen kunstenaars. We zullen heel klein moeten beginnen en er zijn nog allerlei problemen over geld en verzekeringen en dergelijke, maar ik denk dat we dat dit jaar wel kunnen oplossen, zodat we al in 1986 kunnen beginnen. Degene die leent, zal ook een optie krijgen het kunstwerk definitief te kopen.

Zo is er ook een mogelijkheid tot uitwisseling van kunstenaars onderling. We krijgen bovendien nog al eens toeristen in de bibliotheek die om materiaal over Aruba vragen; die zouden we dan ook deze kunstwerken kunnen laten zien en misschien willen zij dan zelfs ook wel eens wat kopen, wat weer een stimulans is voor onze mensen.

WIM RUTGERS